

แบบบันทึกข้อมูลปราชญ์ชาวบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดตาก

ชื่อ นางสาวสมทรง เพชรแทน

ชื่อเรียกขานเฉพาะ ป้าสมทรง

ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่/ภูมิสำเนา ๒๔ ถนนราษฎร์อุทิศ ตำบลแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ๖๓๑๑๐

หมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้ ๐๘๙-๘๓๙๗๐๖๑

เกิดวันที่ ๒๘ เดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๙๒ อายุ ๗๒ ปี สัญชาติ ไทย

ความสำคัญต่องานวัฒนธรรมด้านใด ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (การจัดทำบายศรีสู่ขวัญ, การประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์)

ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ด้านสิ่งประดิษฐ์ ได้แก่ การจัดทำบายศรีสู่ขวัญ, การประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์

องค์ความรู้ ๑. การจัดทำบายศรีสู่ขวัญ บางครั้งก็เรียกว่า พิธีบายศรี, พิธีสู่ขวัญ, พิธีทำขวัญ, พิธีรับขวัญ เป็นประเพณีอย่างหนึ่งของคนไทย และคนลาว ด้วยความเชื่อที่ว่า ทุกคนเกิดมาพร้อมกับสิ่งนามธรรมอย่างหนึ่งที่เรียกกันว่า “ขวัญ” ซึ่งมีหน้าที่รักษาประคับประคองชีวิตและติดตามเจ้าของไปทุกหนแห่ง การทำพิธีสู่ขวัญจึงเป็นการเชิญขวัญที่หนีหายไปให้เข้ามาอยู่กับตัว และเชื่อว่าเป็นการส่งเสริมพลังใจให้เข้มแข็ง มีสติและไม่ประมาท บายศรีสู่ขวัญใช้เครื่องเชิญขวัญที่เรียกว่า บายศรี ทำด้วยใบตอง รูปคล้ายกระทง เป็นชั้น ๆ มีขนาดใหญ่เล็กสอปขึ้นไปตามลำดับ เป็น ๓ ชั้น ๕ ชั้น ๗ ชั้น หรือ ๙ ชั้น มีเสาปักตรงกลางเป็นแกน มีเครื่องสังเวทวางอยู่ในบายศรี และมีไข่วขวัญ (ไข่อัดม) เสียบอยู่บนยอดบายศรี มีหลายประเภท เช่น บายศรีตอง บายศรีปากชาม บายศรีใหญ่ (ภาษาเขมร บาย = ข้าว + ศรี = สิริ หมายความว่า ข้าวอันเป็นสิริหรือข้าวขวัญ) มีการพันสายสิญจน์ไว้โดยรอบเพื่อใช้ผูกข้อมือผู้รับขวัญ ผู้นำทำพิธีเรียกว่า หมอขวัญ

๒. การประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์ อุปกรณ์ที่สามารถหาได้ในท้องถิ่น เช่น กระจดาชสา ไม้จันทน์ ฐูปเทียน กาว อุปกรณ์อื่น ๆ เริ่มต้นด้วยการทำเกสร จับกลีบดอกเข้ากับก้านดอก ใส่หนวดจันทน์ ฐูป และเทียน พันด้วยเส้นด้ายเข้าด้วยกัน จากนั้นพันก้านด้วยกระจดาชย่นสีดำ จะเป็นลักษณะก้านดอก เพียงเท่านี้ก็เสร็จนำมาตกแต่งเป็นช่อ หรือเป็นพวงหรีด

ผลงาน จิตอาสาสอนสมาชิกในชุมชน และอำเภอใกล้เคียง, การร่วมงานบุญต่าง ๆ เช่น งานวัด งานแต่งงานบวช และได้รับเชิญเป็นวิทยากรในการจัดทำบายศรีขั้นพื้นฐาน

อื่น ๆ ร่วมเป็นคณะกรรมการโครงการไทยนิยมยั่งยืน ด้านปราชญ์ชาวบ้าน เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้กับสมาชิกชุมชนในเขตเทศบาลนครแม่สอด

บุคคลอ้างอิง กองสวัสดิการสังคม เทศบาลนครแม่สอด

หมายเลขโทรศัพท์ ๐๕๕-๕๔๗๔๔๙

ภาพถ่ายที่เกี่ยวข้อง

